

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ О.М. БЕКЕТОВА

КАФЕДРА ТУРИЗМУ І ГОТЕЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ІНДУСТРІЇ ТУРИЗМУ ТА ГОСТИННОСТІ: ЄВРОПЕЙСЬКІ ПРАКТИКИ ТА УКРАЇНСЬКІ РЕАЛІЇ

МАТЕРІАЛИ

МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

ХАРКІВ 2026

Рада молодих вчених при Міністерстві освіти і науки України
 ВГО «Інноваційний університет»
 Управління культури і туризму Харківської обласної державної адміністрації
 Харківський обласний туристсько-спортивний союз
 Варненський вільний університет (Болгарія)
 AGH Науково-технічний університет (Польща)
 Varna University of Management (Болгарія)
 Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова
 ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України»
 Національний технічний університет України
 «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
 Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
 Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»
 Харківський національний економічний університет імені С. Кузнеця
 Київський національний університет технологій та дизайну
 Національний технічний університет «Дніпровська політехніка» м. Дніпро, Україна
 Львівський торговельно-економічний університет
 Державний торговельно-економічний університет
 Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
 Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
 Центральноукраїнський національний технічний університет
 Одеський національний економічний університет
 Львівський національний університет імені Івана Франка
 Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
 Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара
 Луцький національний технічний університет
 Криворізький національний університет
 Уманський національний університет
 Хмельницький національний університет
 Полтавський державний аграрний університет
 Одеський національний морський університет
 Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького
 Державний біотехнологічний університет
 Національний університет біоресурсів і природокористування України
 Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького
 Український державний хіміко-технологічний університет
 Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка
 Волинський національний університет імені Лесі Українки
 Хмельницький національний університет
 Національний транспортний університет
 Тернопільський національний педагогічний університет імені В. Гнатюка
 Таврійський національний університет імені В.І. Вернадського
 Миколаївський національний аграрний університет
 Університет імені Альфреда Нобеля
 Луганський національний університет імені Тараса Шевченка
 Національний транспортний університет
 Ізмаїльський державний гуманітарний університет

«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ІНДУСТРІЇ ТУРИЗМУ ТА ГОСТИННОСТІ: ЄВРОПЕЙСЬКІ ПРАКТИКИ ТА УКРАЇНСЬКІ РЕАЛІЇ»

МАТЕРІАЛИ V МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

Харків 2026

«Сучасні тенденції розвитку індустрії туризму та гостинності: Європейські практики та українські реалії»: матеріали V міжнародної науково-практичної конференції, м. Харків / колектив авторів; Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова, 2026. – 605 с.

Доповіді науково-практичної конференції містять результати досліджень стосовно теоретичних, методичних та практичних підходів щодо розвитку міжнародного та внутрішнього туризму; розвитку гостинності та інфраструктури DESTINACIЙ; економіки, менеджменту та маркетингу підприємств індустрії туризму і гостинності; розвитку інновацій, інформаційних та digital-технологій в індустрії туризму і гостинності; організації екскурсійного обслуговування в DESTINACIЯХ. Призначено для наукових, науково-педагогічних працівників, фахівців з туризму та економіки, студентів, аспірантів

Роботи друкуються в авторській редакції. Редакційна колегія не несе відповідальності за достовірність статистичної та іншої інформації, яку надано в рукописах, а також коректність цитованості матеріалу, і залишає за собою право не розподіляти поглядів деяких авторів на питання, що розглянуто на конференції.

Організаційний комітет:

Голова оргкомітету – Білецький І.В., ректор ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, д-р екон. наук, професор

Заступники голови: Сухонос М.К., проректор з наукової роботи ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, д-р техн. наук, професор

Телюра Н.А., начальник науково-дослідної частини ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, канд. техн. наук, доцент;

Члени організаційного комітету:

Дорошенко Г.О., д-р екон. наук, професор, директор ННІ ЕІМ ХНУМГ ім. О.М. Бекетова;
Писарева І.В., завідувачка кафедри Туризму і готельного господарства, канд. екон. наук, доцент;

Dimitrina Kamenova, Professor, PhD (VUM, Barna, Bulgaria);

Giuseppe T. Cirella, Professor, PhD, Director and Head of Research Polo Centre of Sustainability;

Угоднікова О.І., завідувачка кафедри обліку і аудиту ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, голова Первинної профспілкової організації студентів ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, голова ГО «Надихай», член Центрального комітету Профспілки працівників освіти і науки України; канд. екон. наук, доцент;

Богдан Н.М., д-р екон. наук, професор кафедри Туризму і готельного господарства ХНУМГ ім. О.М. Бекетова;

Оболенцева Л.В., д-р екон. наук, професор кафедри Туризму і готельного господарства ХНУМГ ім. О.М. Бекетова;

Свідло К.В., д-р техн. наук, професор кафедри Туризму і готельного господарства ХНУМГ ім. О.М. Бекетова;

Покоłodна М.М., канд. екон. наук, доцент кафедри Туризму і готельного господарства ХНУМГ ім. О.М. Бекетова;

Секретар оргкомітету:

Давидов Є.О., асистент кафедри Туризму і готельного господарства ХНУМГ ім. О.М. Бекетова.

Список літератури:

1. Божко Л. Д., Холодок В. Д. Туризм: проблеми та перспективи розвитку під час війни. *Культура України*. 2022. Вип. 77. С. 56-63.
2. Мойсей С. М. Туристичні дестинації України в умовах війни. *Економіка та суспільство*. 2025. № 78.
3. Моргулець О.Б., Шевченко О.О., Агеев Я.В. Туристичний бізнес України в умовах геополітичної нестабільності: стратегії розвитку. *Економічний простір* № 189, 2024. С. 349-353
4. Публічний звіт Голови Державного агентства розвитку туризму України Мар'яни Олесків за 2023 рік. URL: <https://www.tourism.gov.ua/plans-and-report> (дата звернення: 10.04.2026)
5. Tourism in Ukraine. WorldData. 2025. URL: <https://www.worlddata.info/europe/ukraine/tourism.php>. (дата звернення: 10.04.2026)

УДК 338.483.12:069

Лисяк Є.А.,
здобувач вищої освіти першого (бакалаврського) рівня,
Науковий керівник: **Тютюнник Ю.М.,**
канд. екон. наук, доцент,
професор кафедри фінансів, економічних досліджень і туризму
Полтавський державний аграрний університет

НАПРЯМИ РОБОТИ МУЗЕЇВ У СФЕРІ ТУРИЗМУ І РЕКРЕАЦІЇ

Музеї дедалі більше позиціонуються як важливий туристичний ресурс і майданчик для культурно-рекреаційних послуг. Запровадження у діяльність музейних об'єктів тематичних культурно-освітніх проєктів і фестивалів покращує їхні освітню та виховну функції і сприяє масовій популяризації закладів. При цьому їхня робота взаємодіє з широким колом стейкхолдерів: туристів, місцевої громади, освітніх закладів, туристичних агентств тощо [1, с. 190]. Найрезультативніші напрями роботи музеїв наведено на рис. 1.

Культурно-освітні програми спрямовані на підвищення інтересу відвідувачів до історії та культури. У музеях проводяться лекції, майстер-класи, інтерактивні екскурсії, квести та тематичні заходи для школярів, студентів і туристів. Також організовують нічні екскурсії, творчі зустрічі та освітні заняття. Такі заходи допомагають залучати нових відвідувачів, особливо молодь і сім'ї з дітьми, а також підвищують популярність музеїв [3, с. 34]. Мистецькі виставки та тематичні фестивалі передбачають проведення різних культурних подій, виставок, презентацій та історичних реконструкцій.

Культурно-освітні заходи	• Освітні екскурсії, інтерактивні лекції, майстер-класи
Мистецькі виставки та тематичні фестивалі	• Організація тематичних виставок, фестивалів, «Ночі музеїв»
Маркетинг і партнерство з туристичною індустрією	• Партнерські маршрути, рекламні кампанії, участь у тур-ярмарках
Цифрові технології та мультимедіа	• Віртуальні тури, AR/VR-додатки, соцімережевий контент

Рис. 1. Основні напрями роботи музеїв у сфері туризму і рекреації

Джерело: складено автором за [2]

Музеї регулярно оновлюють експозиції та організовують спеціальні виставкові заходи. Це привертає увагу туристів, підвищує культурну привабливість міста та сприяє зростанню кількості відвідувачів.

Маркетинг і партнерство з туристичною індустрією передбачає співпрацю музеїв із туристичними агентствами, інформаційними центрами та іншими організаціями. Музеї включають до туристичних маршрутів і екскурсійних програм. Активно використовуються соціальні мережі, туристичні платформи та рекламні кампанії для поширення інформації про музеї. Це сприяє збільшенню відвідуваності та популяризації музеїв.

Цифрові технології та мультимедіа використовуються для розширення доступу до музейних колекцій. У музеях впроваджують віртуальні тури, онлайн-екскурсії, мультимедійні стенди, QR-коди та цифрові каталоги. Такі технології роблять музей більш сучасним, зручним і доступним для відвідувачів.

Інфраструктура для відвідувачів і сервісні послуги передбачають створення комфортних умов у музеях. Облаштовуються зони відпочинку, кав'ярні, дитячі куточки, сувенірні крамниці. Також впроваджуються зручна навігація і спеціальні пропозиції для відвідувачів. Це підвищує рівень задоволеності відвідувачів і заохочує їх приходити до музейної установи повторно.

У сучасних умовах музеї активно впроваджують інноваційні форми роботи, які спрямовані на підвищення зацікавленості відвідувачів та покращення якості туристичних послуг. До прикладу, у багатьох наукових і технічних музеях застосовують інтерактивні експозиції з використанням віртуальної реальності та цифрових екранів. У Німеччині була створена VR-експозиція RHINO-VR, де відвідувачі можуть у віртуальному середовищі взаємодіяти з музейним роботом і спостерігати його роботу. Дослідження показали, що подібні технології підвищують інтерес відвідувачів і допомагають

краще зрозуміти представлену інформацію [4].

Важливим напрямом сучасного розвитку музейної справи є інклюзивність. Музеї прагнуть забезпечити доступність своїх експозицій для людей з різними потребами, зокрема для осіб з інвалідністю, людей похилого віку та сімей з дітьми. Для цього використовуються різні інструменти доступності. У багатьох музеях створюють тактильні копії експонатів, аудіогіди з детальним описом предметів, інформаційні таблички зі шрифтом Брайля та мультимедійні пояснення. Такі рішення дають можливість людям із порушеннями зору повноцінно ознайомлюватися з експозицією.

Сучасні музеї також активно розвивають спеціальні освітні програми для різних соціальних груп. До прикладу, у Музеї Ханенків у Києві проводять заняття для дітей із аутизмом і синдромом Дауна, а також екскурсії легкою мовою для людей з когнітивними порушеннями. У музеях організовують спеціальні культурно-освітні заходи для людей, які проходять реабілітацію, що сприяє їхній соціальній інтеграції. Додатково музеї впроваджують принципи універсального дизайну, які передбачають створення комфортного середовища для всіх категорій відвідувачів. Це проявляється у наявності безбар'єрних входів, ліфтів, адаптованих експозицій, зрозумілої навігації та спеціальних зон відпочинку. Завдяки таким рішенням музейний простір стає доступним для максимально широкої аудиторії.

У сучасних умовах музеї трансформуються з консервативних закладів у динамічні центри освіти і дозвілля. Вони стають самостійними атракціями, що зацікавлюють туриста провести у них кілька годин або навіть день. Важливим завданням є побудова такого туристичного продукту на базі музею, який задовольнить різні потреби відвідувачів: від освітніх до розважальних. Практичні рекомендації для музейних працівників можуть бути такими:

- розробити чітку стратегію маркетингу та взаємодії з туристичним бізнесом;
- активно застосовувати мультимедіа та digital-рішення для розширення аудиторії;
- проводити регулярний моніторинг ефективності;
- забезпечити високий рівень обслуговування відвідувачів.

Отже, в сучасних умовах музеї поступово змінюють свою роль у туристичній сфері та суспільстві. Вони вже не сприймаються лише як місця збереження історичних пам'яток, а все більше виконують функцію культурних та освітніх центрів, що поєднують пізнавальний і розважальний відпочинок. Завдяки використанню інтерактивних технологій, сучасних методів подачі інформації та інклюзивних підходів музейний простір стає більш відкритим і привабливим для різних категорій відвідувачів.

Музеї можуть відігравати важливу роль у розвитку туризму, оскільки вони формують унікальний культурний продукт і підсилюють туристичну привабливість території. У разі правильного поєднання експозиційної діяльності, освітніх програм, інтерактивних форм роботи та якісного сервісу

музей здатен перетворитися на повноцінну туристичну атракцію, де відвідувач може цікаво і корисно провести значну частину свого часу.

Список літератури:

1. Антоненко В., Хуткий В. Музеї як туристичний ресурс: культурно-просвітницькі проекти в сучасному культурному просторі туристичної дестинації. *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв*. Серія: Туризм. 2021. № 4(2). С. 189-204. URL: <https://tourism.knukim.edu.ua/article/view/249698/247137> (дата звернення: 17.03.2026).

2. Карпюк А. В., Трофімук-Кирилова Т. М. Роль музеїв у туристичному розвитку та екскурсійній сфері міста Луцька. *Економіка та суспільство*. 2022. Вип. 42. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-42-56> (дата звернення: 17.03.2026).

3. Любіцева О. О., Шпарага О. О. Музейний туризм : навч. посіб. Київ, 2021. 150 с. URL: https://geo.knu.ua/wp-content/uploads/2021/06/libizeva_schparaga_museiniy_tur.pdf (дата звернення: 17.03.2026).

4. Schlachhoff, E., Dengler, N., Van Holland, L., Stotko, P., de Heuvel, J., Klein, R., Bennewitz, M. Rhino-vr experience: Teaching mobile robotics concepts in an interactive museum exhibit. 33rd IEEE International Conference on Robot and Human Interactive Communication (ROMAN). 2024. pp. 1272-1278.

УДК 338.48:615.83

Влащенко Н.М.,

канд. екон. наук, доцент

доцент кафедри туризму і готельного господарства

Чішагорова Д.М.,

здобувачка вищої освіти першого (бакалаврського) рівня

Харківський національний університет міського господарства

імені О.М. Бекетова

СУЧАСНІ ТРЕНДИ РОЗВИТКУ ЛІКУВАЛЬНО-ОЗДОРОВЧОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЙ

Лікувально-оздоровчий туризм в Україні є важливою складовою туристичного сектора, який має значний потенціал для розвитку завдяки природним лікувальним ресурсам, географічному розташуванню курортів державного та приватного значення, а також наявності сучасної медичної та реабілітаційної інфраструктури. У контексті тривалого воєнного стану та обмеженого доступу до закордонних поїздок санаторно-курортний комплекс розглядається як один із ключових чинників підтримки внутрішнього туризму. Курорти орієнтують свій продукт на потреби населення у фізичній та психоемоційній реабілітації, що відповідає сучасним змінам у структурі

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1

ПРОБЛЕМИ АДАПТАЦІЇ ТУРІНДУСТРІЇ ДО УМОВ ВОЄННОГО СТАНУ ТА НАПРЯМИ ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ

Dimitrina Kamenova, Tomasz Zieliński, Nataliia Bogdan ANALYSIS OF FOREIGN EXPERIENCE IN THE POST-WAR RECOVERY OF THE HOTEL INDUSTRY AND ITS ADAPTATION TO UKRAINIAN CONDITIONS.....	4
Cherevychna N.I. CURRENT STATE AND PROSPECTS OF BUSINESS TOURISM DEVELOPMENT IN UKRAINE.....	7
Oleksandr Osovets TOURISM AS A DRIVER OF REGIONAL ECONOMY IN THE PERIOD OF POST-CRISIS RECOVERY.....	9
Масловська А.В., Антонюк К.Г. ТРАНСФОРМАЦІЯ ВНУТРІШНЬОГО ТУРИЗМУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	12
Дуб В.В., Іллющенко Н.І. ПЕРСПЕКТИВА РОЗБУДОВИ ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ КІРОВОГРАДЩИНИ З УРАХУВАННЯМ РЕАЛІЙ ВІЙНИ.....	15
Влащенко Н.М. СУЧАСНІ ВИКЛИКИ, ТЕНДЕНЦІЇ ТА НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВІЙНИ.....	17
Михайлюк О.Л. ОСОБЛИВОСТІ ПРИСТОСУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ ДО УМОВ ВОЄННОГО ЧАСУ.....	19
Радіонова О.М. СУЧАСНІ SKILLING-СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ПЕРСОНАЛУ ЯК ІНСТРУМЕНТ АДАПТАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВ ТУРИЗМУ ТА ГОСТИННОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	23
Снігур К.В., Кальний Є.І. КРИЗОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ У СФЕРІ ГОСТИННОСТІ: СТРАТЕГІЇ ВИЖИВАННЯ, АДАПТАЦІЇ ТА РЕЛОКАЦІЇ ТУРИСТИЧНИХ КОМПАНІЙ.....	27
Кожухівська Р.Б., Чуб М.В. РОЗВИТОК ВНУТРІШНЬОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ У ПІСЛЯВОЄННИЙ ПЕРІОД.....	29
Козлова А.О. ТЕХНОЛОГІЯ ГОТЕЛЬНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ТРАНСФОРМАЦІЯ СЕРВІСНИХ ПРОЦЕСІВ.....	32
Черевична Н.І. ПЕРСПЕКТИВИ ВІДНОВЛЕННЯ ПОСЛУГ СІЛЬСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ В ХАРКІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ.....	35
Сегеда І.В. АДАПТИВНА МОДЕЛЬ РОЗВИТКУ ГОТЕЛЬНОГО РИНКУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	39
Корогодова О.О. ТРАНСФОРМАЦІЯ ФАКТОРІВ МАКРОСЕРЕДОВИЩА РЕКРЕАЦІЙНИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ....	41
Гриндій О.С. СПЕЦИФІКА ФУНКЦІОНУВАННЯ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ В УМОВАХ ВОЄННОГО КОНФЛІКТУ.....	43
Лисяк Є.А., Тютюнник Ю. М. НАПРЯМИ РОБОТИ МУЗЕЇВ У СФЕРІ ТУРИЗМУ І РЕКРЕАЦІЇ.....	46